

PERUSTUSLAKIBASAARI

Bulygin, kuten Pietarin aristokraattipiireissä oikeutetusti puhutaan, koettaa nyt voittaa aikaa. Hän yrittää viivästyttää mikäli mahdollista tsaarin lupaamia uudistuksia ja supistaa ne mitättömyyksiksi, jotka eivät missään määrin pienennä itsevaltiudellisen tsaarin ja itsevaltiudellisen virkamiehistön valtaa. Perustuslain asemesta hän valmistelee, kuten olemme jo kerran huomauttaneet „Vperjodissa” *, neuvottelukamaria, jolla ei ole mitään oikeuksia. Meillä on nyt todiste, joka vahvistaa sanomamme,— nimittäin Bulyginin ehdotuksen teksti, jonka on julkaissut saksalainen liberaalinen lehti „Vossische Zeitung” **. Ehdotuksen laatijoiksi on mainittu tämän lehden tietojen mukaan Bulygin, Jermolov, Shtsherbatov, Meshtsherski, kreivi Sheremetjev ja ruhtinas Urusov. Ehdotuksen sisältö on seuraava.

Kaikkien lakiehdotusten käsittelyä (eikä sen enempää!) ja laatimista varten muodostetaan kaksi laitosta: 1) Valtakunnan neuvottelukokous ja 2) Valtiokokous. Lakiehdotusten esittämisoikeus on jokaisella Valtakunnan neuvottelukokouksen jäsenellä ja vähintään 20:llä Kokouksen jäsenellä. Lakiehdotukset käsittelee ja hyväksyy Kokous, sen jälkeen ne joutuvat Neuvottelukokoukseen ja vihdoin *menevät tsaarin vahvistettaviksi*. Tsaari päättää, missä muodossa ehdotusten pitää tulla laeiksi, tai hylkää ne kokonaan.

Bulyginin „perustuslaki” ei näin ollen lainkaan rajoita itsevaltiutta, koska se asettaa yksinomaisesti neuvottelu-

* Ks. tätä osaa, ss. 262—263. *Toim.*

** — „Vossin Lehti”. *Toim.*

kamareita: ylä- ja alakamarin! Yläkamari eli Valtakunnan neuvottelukokous muodostuu 60 valitusta jäsenestä, jotka valitaan 60 läänin (siinä luvussa Puolan läänit) aateliskokouksissa, ja lisäksi jäsenistä, jotka tsaari nimittää virkamiehistä ja upseereista. Yhteensä jäseniä on korkeintaan 120. Valittujen jäsenten valtuuksien määräaika on kolme vuotta. Neuvottelukokouksen istunnot ovat yleisölle joko julkisia tai suljettuja, riippuen Neuvottelukokouksen omasta harkinnasta.

Alakamari eli Valtiokokous on kokoonpantu vain valituista jäsenistä (ministerit ja hallintojen ylijohdajat ovat oikeutettuja osallistumaan kummankin kamarin istuntoihin), nimittäin: 10 valittua kustakin 34 zemstvoläänistä (yhteensä 340); 8 valittua kustakin 3 läänistä, joissa on zemstvo-, mutta ei aatellilaitoksia (yhteensä 24); 8 kustakin 9 luoteisesta läänistä (72); 5 kustakin 10:stä Puolan läänistä (50); 5 kustakin kolmesta Itämerenmaakunnasta (15); 30 Siperiasta; 30 Kaukasiasta; 15 Keski-Aasiasta ja Taka-Kaspian alueelta; 32 Suomesta; 20 suurkaupungeista (Pietarista 6, Moskovasta 5, Varsovasta 3, Odessasta 2, Lodzista, Kieivistä, Riiasta ja Harkovista 1 kustakin); 10 oikeauskoiselta papistolta; katolisilta, luterilaisilta, armenialaisilta, muhamettilaisilta ja juutalaisilta — yksi kultakin. Kaikkiaan siis 643 jäsentä. Tämä kokous valitsee toimeenpanevan komitean, johon kuuluu puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa ja 15 jäsentä. Valtuusaika kolme vuotta. Toimeenpaneva komitea on vakinainen laitos; Valtiokokous pitää istuntojaan vain kahdesti vuodessa, helmi—maaliskuussa ja loka—marraskuussa. Istunnot ovat joko julkisia tai suljettuja, Kokouksen harkinnasta riippuen. Kokouksen jäsenet nauttivat valtuusaikanaan koskemattomuutta. Valituiksi voivat tulla vain Venäjän alamaiset, jotka ovat täyttäneet 25 vuotta ja osaavat puhua ja kirjoittaa venäjää. Kukin heistä saa vuodessa 3.000 ruplaa palkkaa.

Vaalit toimitetaan seuraavasti. Kussakin 34 zemstvoläänissä aateliskokous valitsee 2 jäsentä, läänin zemstvokokous 3, kaupungit erikoisten valitsijamiesten välityksellä yhden, talonpojat erikoisten valitsijamiesten välityksellä kolme ja kauppiaat samoin valitsijamiesten välityksellä yhden. Samoin perustein valitaan edustajat myös ei-zemstvoläänistä,— emme rupea toistamaan kaikkia noita tolkuttomia

kanslia- ja poliisi-instituutioita. Esitämme vain zemstvo-läänien talonpoikaisedustajien valitsemisjärjestyksen valaistaksemme sitä, miten välilliset vaalit aiotaan järjestää.

Jokainen kunta valitsee 3 valitsijamiestä. Nämä kokoontuvat kihlakunnankaupunkiin ja valitsevat *aatelismarsalkan puheenjohdolla* (!) kolme toisen asteen valitsijamiestä. Nämä valitsijamiehet kokoontuvat lääninkaupunkiin läänin aatelismarsalkan puheenjohdolla ja valitsevat kolme talonpoikaisedustajaa yksinomaan talonpoikien keskuudesta. Vaalit ovat näin ollen kolmiasteiset!

Sievästipä toimii hra Bulygin. Hän ei suotta saa tsaarilta palkkaa. Kuten lukija huomaa, hänen perustuslakinsa on kauttaaltaan kansanedustuksen pilkkaamista. Kuten olemme jo huomauttaneet, itsevaltiudellista valtaa ei rajoiteta missään suhteessa. Kumpikin kamari on luonteeltaan yksinomaan neuvotteleva, jota vastoin ratkaisuvallta on kokonaisuudessaan ja yksinomaan tsaarilla. Tämä merkitsee sitä, että houkuteltaan, mutta ei anneta mitään. Ensiksikin „edustus” on luonteeltaan puhtaasti *aatelista, tilanherraedustusta*. Aatelisilla on vaalien perusteella yläkamarissa puolet äänimäärästä ja alakamarissa lähes puolet (10:stä zemstvolääneissä valitusta läänin edustajasta 2 edustaa suoranaisesti aatelia ja 3 olennaisesti saman aatelin zemstvokokousta). Talonpoikien syrjimisessä vaaleissa on menty ihan naurettavuuksiin. Kolmiasteiset vaalit seuloivat tavallisen rahvaan erittäin huolellisesti ennen kuin se päästetään Kokoukseen.

Toiseksi, eniten vetää huomiota puoleensa se, että *työläiset on täydellisesti syrjäytetty*. Koko edustus tässä passi-parlamentissa rakentuu säätyperustalle. Työläis-„säätyä” ei ole eikä voikaan olla. Kaupunkien ja kauppiaskunnan vaaleissa seulotaan läpi eri valitsijamieskategorioiden välityksellä yksinomaan teollisuus- ja kauppaporvaristoa, jota paitsi sangen opettavaista on, että tuo porvaristo tungetaan hyvin taka-alalle aatelistoonkin verraten. Tsaarin lakeijat eivät näy kovinkaan pelkäävän tilanherrojen liberaalisuutta: he ovat kyllin tarkkanäköisiä erottaakseen tuon ulkonaisen liberalismin takaa „villin tilanherran” syvästi taantumuksellisen sosiaalisen olemuksen.

Työläisten ja talonpoikain laaja tutustuttaminen Bulyginin perustuslakiin on tavattoman hyödyllistä. Tokko voitaneen havainnollisemmin esittää muka luokkien ylä-

puolella olevan tsaarivallan todelliset pyrkimykset ja luokkapohja. Tokkopa voidaan kuvitella parempaa oppi-tuntiainehistoa aiheesta: yleinen, välitön ja yhtäläinen äänioikeus ja salainen äänestys.

Kiinnostavaa on niin ikään verrata tätä tilanherrojen ja virkamiesten tynkä-„perustuslakia” Venäjän poliittisista puolueista oleviin viime tietoihin. Äärimmäispuolueita, terroristeja ja taantumuksellisia, lukuunottamatta eräs englantilainen kirjeenvaihtaja (joka nähtävästi liikkuu „seura-piireissä” eikä sen vuoksi huomaa sen tapaista rahvasta kuin työmiehet) laskee olevan kolme puoluetta: 1) konservatiivinen eli panslavistinen („slavofiilinen” järjestelmä: tsaarille vallan voima, alamaisille mielipiteiden voima, s.o. edustava kokous vain neuvottelevin äänioikeuksin); 2) liberaalinen eli „opportunistinen” puolue (johtajana Shipov, ohjelmana, kuten kaikilla opportunisteilla, „kahden tuolin politiikka”) ja 3) radikaalinen eli (kuvaava „eli”!) perustuslaillinen puolue, johon kuuluu enemmistö zemstvo-miehiä, professoreja „ja ylioppilaita” (?). Ohjelmana — yleinen äänioikeus ja salainen äänestys vaaleissa.

Konservaattorit kokoontuvat kuulemma parhaillaan Pietariin, liberaalit toukokuun alussa Moskovaan ja radikaalit samoihin aikoihin Pietariin. Hallituspiirit pitävät näet yleistä äänioikeutta ja salaista äänestystä „tasavallan julistamisen” veroisena. „Radikaalit” ovat muihin puolueisiin nähden määrällisesti suurin puolue.

Bulyginin ehdotus onkin nähtävästi konservatiivisen puolueen ehdotus. Osvobozhdenijalainen ehdotus muistuttaa suuresti „radikaalisen eli perustuslaillisen” (todellisuudessa kerrassaan epäradikaalisen ja kelvottomasti perustuslaillisen) puolueen ohjelmaa. Ja lopuksi, „liberaalinen”, Shipovin puolue tahtoo luultavasti hieman enemmän kuin Bulygin tarjoaa ja hieman vähemmän kuin mitä perustuslaillisen puolueen miehet vaativat.

Basaari on täydessä käynnissä. Kauppa käy hyvin. Kysyntää on sekä seurapiirien hyvien herrojen että hovipiirien paatuneiden herrojen taholta. Kaikki on menossa siihen suuntaan, että alennettaisiin hintoja niin puolelta kuin toiseltakin ja sitten... kättä päälle, *ennen kuin työläiset ja talonpojat sekaantuvat asiaan.*

Hallitus pelaa ovelasti: se peloittelee konservaattoreja liberaaleilla, liberaaleja „radikaalisilla” osvobozhdenijalaisilla

ja osvobozhdenijelaisia se hirvittää tasavallalla. Intressien ja tärkeimmän intressin — porvariston harjoittaman työläisten riiston — luokkakielelle käännettynä tuo peli merkitsee: herrat tilanomistajat ja kauppiat, tehdäänpä kaupat, jaetaan hyvällä valta sulassa sovussa ennen kuin on myöhäistä, ennen kuin syttyy todellinen kansanvallankumous, ennen kuin nousee koko proletariaatti ja koko talonpoikaisto, joita ei tyydytetä tynkäperustuslaeilla, välillisillä vaaleilla ynnä muulla virkamiesten romutavaralla.

Tietoisien proletariaatin ei pidä luoda mitään harhakuvielmia. Vain siinä, vain proletariaatissa, jota tukee talonpoikaisto, vain niiden aseellisessa kapinassa, vain niiden hurjassa, „kuolema tai vapaus“-tunnuksella käydyssä taistelussa on tae Venäjän todelliselle vapautukselle koko maaorjuudellis-itsevaltiudellisesta järjestelmästä.

„Vperjod“ № 16,
huhtikuun 30 (17) pnä 1905
Allekirjoitus: K—v

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstiin mukaan